

Arent ab eo, quod nocet, aliquid fortè diceret: at proponere illum sponte moueri, est absurdum. Ad hæc si calor properat, vt opem ferat afflictis partibus, non id faciet semper expellendo (vt ille statuit) quandoquidem non est semper opus expulsionem ad id remouendum, quod infestat. Nam sæpe sola concoctio malis medetur: quod si quædam sunt vitia, quæ expulsionem requirant, concoctio præire debet: non ergo vt solum expellat, sed etiam vt concoquat calor, interna viscera petere debet. Ad naturam esse, quæ vim habet expellendi, attrahendi, retinendi, & concoquendi: calorem verò esse naturæ instrumentum, & ipsum attrahere dixerunt aliqui, expellere verò nullus. Cæterum ad dolentem partem extruduntur quidem humores, & spiritus à vicinis membris, quæ cum mouentur ad expellendum quod molestat, simul expriment materiam, quam in se continent: sed interim calidum innatum sponte eò non accedit, vt opem ferat dolenti parti, quam potius noua adducta materia aggrauat. Dixit Hippocrates vniuersum corpus esse conspirabile, & conflatile: id est apertum, multisq; meatibus perforatum: at nunquam dixit membra corporis conspirare, vt in malis mutuo se adiuuent: quoniam si regula quærunt sua commoda ex suis facultatibus. Nec minus quidem calidi natiui accessus obest aliquando partibus, quam proficit: nam absurdum est, si credimus in accessionibus febrium calorem ad interna viscera abire, vt cordi à putrido vapore affecto auxilium ferat: quandoquidem eo tempore omni ratione nitimur, eum ad externa membra reuocare: tanquam obsit cordi, & vniuerso animali illius contractio. At si calor cor petit in principio accessionum, vt expellat vapores illos putridos, cur idem non fiet in ipso vigore accessionis, & febris? quo tempore febris calor, & qui ex eo nascuntur vapores putridi, maxime abundant. Igitur calor nõ mouetur ad interna viscera, vt semper expellat, aut expellendo corpori opem ferat. An verò fiat frigus inuadente febre ob humores, qui à venis in musculos transmittuntur) nolo nunc docere, id enim in opere nostro de febribus commodius explicauimus. Cæterum calorem, qui est paucus colligi, certum est: non tamen id fit vt ipse augetur, roboreturque, vel vt concoctionem perficiat: sed cogitur retrahi ob alias causas: & interim ipse augetur, concoctionemq; iuuat. Nam si calor ob debilitatem assumpto cibo contrahitur, & ob id externæ partes refrigerantur, cur id in hecticis, & tabidis, maxime non fit: & magis in æstate, quam in hyeme: est enim ventriculus in illis, & eo tẽpore ad cõcoquendum admodum infirmus. Hæc obiter ad ea quæ Montanus de partium externarum refrigeratione scribit. Ego verò in hac re dicam quod sentio, ac primum docere conabor causas, quibus contingit eas partes refrigerari: deinde quæ causæ faciant, vt non solum calor externa membra deferat, sed etiam ad cor, vicinaq; ei viscera contrahatur. Refrigerant externa membra externum frigus: & quæ calidum ab illis partibus extrudunt: nec non quies, & ocium externarum partium: aut etiam actiones, quæ à se illud repellere possunt. Idem præstant actiones internarum, quæ calidum ad se aduocant, atque etiam illarum calor. Adde defectum subiecti ipsius caloris, & internam refrigerationem, & cordis ipsius vitia, quibus propria forma, & vis, quæ calorem gignit, perimitur: quæ quidem ita esse ostendo. Naturale enim est, vt contrarium suum contrarium destruat, non mirum ergo, si externum frigus, externas partes refrigeret. Extrudunt calorem ea, quæ humores, & spiritus quo ille nititur, suamque vim exercet, ab externis partibus expellunt, quod facit frigus. Nam illud non solum refrigerandi, sed etiam pellendi vim habet, nec non quæ extrinsecus astringentia. Præterea ipse partes externas, quum mouentur, vt mittant in internas suos humores, & spiritus, quæ ratione in cholera morbo, & sanguinis profusio per internas partes, externa membra refrigerari contingit. Quoniam verò natiuum calidum naturæ est instrumentum, merito fit, vt remotis obiectis, quiescentibusq; externis membris, illud internas sedes petat, vbi semper ferè aliquid esse solet, quod agat, ne quid ociosum in natura sit, siue ille id sponte faciat, siue potius ab internis partibus aduocetur, hoc pacto videmus in ocio, vbi nec sensus, nec motus exercentur, quiescuntque principes animæ facultates, externa membra refrigerari, deficiente eo, quod ad illas calorem allicit. Vt autem vniuersæ partes vim habere agnoscuntur ducendi ad se calorem, ita nonnullæ sunt, quibus scilicet ratio, & imperium est à natura concessum, quæ eundem à se repellere valent, vt enim ratio mouet, & suscitatur irascibilem facultatem, & eam compescit, quando vult, sic absurdum non est, eandem posse naturæ instrumentum allicere, & repellere, quando eo opus non habet, vel vti non vult.

Equomodo ostendemus somnum fieri, iubente ratione, & voluntate. At verò partes internæ causæ sunt, vt calidum innatum externas deferat, vbi enim illa calore opus habent, illum ad se adducunt, quo fit ut externa membra abeunte calido influente frigeant. Sunt autem ex partibus internis, quæ calorem aduocant, eò quod illo opus habeant ad sua opera peragenda, quo modo ventriculus calore utitur, dum alimentum concoquit, aliæ uerò, ut cor, certis habent passionibus, certos motus, quæ peculiari quadam ratione, calorem contrahunt, ut in timore, & tristitia contingit, nam ut in ira, & gaudio cor certos edit motus, per quos calor expanditur, sic in timore, & tristitia alios facit, quos necessario sequitur caloris contractio. Non ergo per timorem calor ad cor properat, ut expellat quod ei obest, aut cor ipsum trahit, quod cur faceret magis quam in ira: sed quod varias habeat facultates, quæ eum mouentur, necessario sequuntur uarij caloris motus intrò, extra, nunc æqualiter in omnes partes. Itaque cum dicimus interna membra, quum aliquid agere coguntur, calorem ab alijs partibus